

## Meral Şimşek (Kurdistan)

Meral Şimşek je kurdská autorka románů a poezie, žijící v Turecku. Mezi její básnické sbírky patří *Mülteci Düşler* (Refugee Dreams / Uprchlíkové sny, 2013), *Ateşe Bulut Yağdırın* (Clouding the Fire / Zadímený oheň, 2015) a *İncir Karası* (Black Fig / Černý fík, 2017). První román *Nar Lekesi* (Pomegranate Stain / Skvrna od granátového jablka) jí vyšel v roce 2017. Její básně zvítězily v turecké ceně za poezii Martyr Deniz Fırat a dvakrát obsadily druhé místo. V roce 2018 byla jmenována nejlepší básnířkou v Diyarbakır's Golden Earth Awards. Pracuje jako novinářka a redaktorka, působí však také jako písničkářka.

### Padající vrby

(z turečtiny přeložila Petra Sedmíková)

Milá Rebecca,

po noci plné nočních můr jsem se probudila, z prstů u nohou mi prýštilo. Do rána, kdy se ti, kteří odešli, už nikdy nevrátí. S vinou na ramenou a bolestí času ve vlasech. Štěbetání vrabců se v nárazech mísilo se zvuky aut. Vrány krákal o překot, aby přehlušily cvrkot cvrčků. Kdo je víc nevyspalý? Moje srdce, nebo mé plíce? Nevím. Zato nejbolestivějším místem jsou mé pohádky, které mě opustily...

Ach, jaká to pošetilost snít, že bolest, co prostupuje věky, jednou pomine! Jak velkým trestem může být ten nadčasový úsměv. I mé dolíčky se zlobí. Nevím nic. A v tom, co nevím, se značně ztrácím. Čas mi zastírá bolest. Je horko. A vzduch je těžký jako smrt. A chladný jako úhrn všech zabitých žen.

Když si omyju obličej, mých řas se dotknou dětské vlásy. Ze vší vody je krev. Ruce mi hladí tváře, s kuráží žen se spálenými vlasy. Kamenuji všechny bohy kvůli dobám, kdy jsem samým smutkem rodila hříchy. V mých rukou se všichni bohové mění v nic. Všichni bohové vstupují do rána drcení pod mýma nohama.

Milá Rebecca,

prý jsme přišly na svět s nevýhodou, že nebudeme množit své pokolení. Dali nám údy odschopněné. Měly jsme mít jen hříšné křivky. Ale copak to nestačí? Proč někoho zajímá barva našich vlasů? Co je komu po našem úsměvu? Nestačila by nám oponka strážíců naši nevinnost? Byly jsme přece ženami už od narození, jako každá jiná žena! Tolika věcem jsme se měly naučit, a ze všeho nejvíce poslušnosti. Nejprve vůči mužům, z jejichž spermatu jsme vzešly, posléze vůči mužům, kteří sténajíce do nás své sperma vstříkují. A samozřejmě vůči státům, které je vzývali, a vůči mužským bohům. Jak se opovažujeme milovat? A to je důvod, proč náš kamenuji! Měly jsme vzbuzovat chtíč, celým svým bytím. Požehnané údy jsme neměly mít vůbec žádné. Z těch námi porozených, kdyby byli, z těch by všichni ti spravedliví a celý svět zvracel krev. Postavit se jim? Kdo jsme my? Ty v těhotenské sukni? Ty hloupé? Nebo ty, jejichž vlastní bytí už samo je hříchem?

Milá Rebecca,

když nás bili do údů, ze kterých se rodily naše děti, tehdy se všechny vrbové větve – s žalem, stékajícím nám z vlasů – dotkly země. A navíc, neporodily jsme jen naše děti. Od nebeského hlasu až po zemskou kůži. A zatímco se krvavě naplňovala rudá hádanka bytí a třísnila nám nohy, všichni ti uzdravovatelé byli zmatení. Zato vrboví křičelo už před tisíci lety:

*„Hej ty, člověče, co stále osnuješ hádanky! Všechny ženy bité do vlasů a slabin bude země líbat mými větvemi. A zatímco ty se snažíš zrodit se v milosti země i ženy, mizet budeš ve vodách, které volají do nebe!“*

Milá Rebecca,

staletí plynula, ale násilí na nás, na ženách, nepominulo. V každém století měla naše smrt jinou barvu, a každá z nich se podílela na stejně černém nářku. Kdykoli se snažíme ozvat proti násilí, kterému nás vystavují, už se chystají čarodějnické kotle a vztyčují kůly na náměstí. Nekřičeli snad dost ti čekající, na ně přijde řada, nebo ti čekající v řadě zanepřázdňovalo mlčení? Ale my byly ženami, krční tepnou života. Ti s posvěcenými údy nás neviděli a svět se ocitl bez krční žíly – a vrby padly...

## Zbytky slunce ve tvém hlase

(kapitola z románu *Skvrna od granátového jablka*)

V noci, která se nekonečně vlekla a byla tebou prostoupená, jsem se toulala v pohádce, která začala před mnoha lety a měla šťastný konec. Následovalo to po tom nešťastném dni, kdy jsem se dozvěděla o tvé smrti. Bylo to jako procházka dávným časem, kdy se cestovalo do tajuplných zemí, kdy na stromech, které nikdy neuschly, cvrlikali ptáci a třepetali se motýli, květiny barevně rozkvétaly a dětské hlasy se mísily s bělostným zvukem vod. Hodinová ručička dostihla minutovou a pohádka skončila. Slunce roztáhlo svá křídla nad zemí. Začaly se ozývat dětské hlasy a dělaly doprovod hlučné touze v mém srdci. Ptáci štěbetali a z listů moruše stékaly kapky rosy. Klaksony aut se snažily překřičet ten chaos života. S každým závanem vzduchu, který přicházel oknem, mi do plic vnikal zápach nikotinu, který se ve tvé nepřítomnosti zvyšoval. Každý dělník procházející ulicí vyprávěl tisíce příběhů dlažebním kostkám, které si pamatovaly jeho tvář. Proklínal zvuky okenic, když se vracel z noční směny. Vlastně se všechno opakovalo. Touha po Amedu prostoupila den a žízeň po Mardinu hledala můj jazyk. Mlčela jsem, stala jsem se cestou, která do svého rance vložila veškerou naději. Popadla jsem papír a pero, a následoval další z dopisů, které jsem ti nemohla poslat.

\*\*\*

Modlitba, která začíná v nekonečnu a kráčí směrem k věčnosti, připadla snědým dětem – slza! Probudila jsem se, ta nevyhnutelná modlitba si vynutila nejsvětější místo mého srdce. Tiše jsem vzlykala. Plakala jsem a v nose cítila vůni svého zaostalého bratra a na jazyce zbytky své touhy. Nestyděla jsem se a plakala. Pár kroků ode mne se rozléhal křik havraního mistra a hlásek vrabčího učedníka. Plakala jsem, nestyděla jsem se, a plakala dál. Mé slzy jsou projevem mé největší drzosti. Možná proto si mé srdce zapamatovalo vše, co mi tě připomíná, možná proto jsem nenapravitelná. Ach, to je důvod, proč jsem milionkrát zemřela. Tvá zem se ve mně množí a nebe se stává obrovským hřbitovem. Víím, že mě slyšíš. Vlastně jsem opravdu unavená. Každou noc umírám a každíčké ráno se probouzím, abych se znovu a znovu narodila. Nemlčím, vlastně křik, který se hromadí v konečcích mých prstů, postrádá hlas. Roky plynou. Jsou to dlouhé roky. Jak se můj smutek prodlužuje, zkracují se mé sny. Nemlčím vlastně, mé vyhnanství, které je mi údělem, se každou noc učí mluvit. Bratře můj, domove mého smutku, tvůj hlas zadržuje zem. Neslyším. Stávám se vrabcem. Vrabčí spěch se zlomenými křídly mizí v chaosu doby. Bratře můj, mistře mého smutku, můj učednický úsměv umírá každým dnem. Tvou nepřítomností se ztrácí každodennost. Tigris mlčí, mosty ve městě mého srdce se hroutí. Řítím se z nekonečného útesu. Jsem unavená, zlomená. A nakonec ve spěchu padám.

\*\*\*

Konec dopisu. Plakala jsem, smála se, dělala hlouposti, procházela jeden pokoj po druhém. Děti se divily, co se to se mnou děje. Víš, už jsem velká, mám dva syny a chci, aby byli jako ty. Měla jsem pochybnosti o své síle a zřejmě se jí ve mně nashromáždilo dost. Moc toužím být slabá, nechávat vše svému osudu. Bolel mě žaludek, zřejmě z cigaret, které jsem kouřila jednu za druhou. Víš, kdykoli ucítím vůni rajčatové salči, dostanu hlad, i když jsem najedená. Jako bych prahla po našem dětství. Jako bych tě slyšela, jak říkáš, odkud se to vzalo? Rajčatová vůně se line ze světlíku v kuchyni. To moji afghánští sousedé, prchající před válkou, si brzy ráno pražili salču. Když doma nebylo nic k jídlu, smažil jsi je také a s úsměvem z nich vystrojil hostinu. Přišel bys, kdybys to připravila? Ty bys jedl a já s pohledem na tebe bych se sytila našim dětstvím. Kdybys jen věděl, oč jsme přišli od té doby, co jsi pryč. Bolí tě srdce tak jako mě? Ach můj bratře, jak moc mi chybí být sourozencem. Bez ohledu na to, co kdo říká, bolest, jak nás neustále obírá o naše úsměvy, krade také naši nevinnost. Jsme nečistí, a dokonce ani naše bolest není bez poskvrnky. Pojď, ať nám nohy krvácejí krok co krok na oblázcích, aniž bychom se snažili být silní. Naučme se být překvapeni každou bolestí, už mě nebaví brát bolest jako samozřejmost. Pamatuji si, že kdykoli to šlo z kopce, držel jsi mě za ruku a říkal: „Nevěš hlavu, ten den, kdy děti nebudou umírat, už je blízko!“ Na tváři jsi měl ten hřejivý úsměv a v hlase zbytky slunce. Děti umíraly a s každou smrtí se ozýval tvůj hlas: „Ten den je

blízko!“ Stal ses jedním z dětí, které odešly, a tvůj hlas mám stále na paměti: „Ten den je blízko!“. I po tobě umíraly děti. Umírají rukama démonů převlečených za lidské bytosti. „Ten den“ se s každou smrtí vzdaluje. Pojd', pošli svůj hlas, můj drahý bratře, vydejme se společně na životní pouť – ať se o nás dozvědí...